

Legislative Development on Criminal Offences Related to Property Under the Criminal Code: A Case Study of Offences Against Intangible Objects

Tanawut Wongananda¹ Jaral Lengrithaya² Tweekiat Menakanist³ and Uthai Artivech⁴

Received	Reviewed	Revised	Accepted
09/12/2563	16/12/2563	17/12/2563	17/12/2563

Abstract

This research intended to study certain problem on offence against property under the Criminal Code to the extent of offence against intangible object and to compare an offence against property under Thai laws with foreign laws to the extent of offence against intangible object using qualitative research method in collecting data such as documentary research, research on both Thai and foreign papers, in-depth interview with experts and scholars on criminal laws together with academic symposium. The finding was that offence against property under the Criminal Code does not clearly cover offence against intangible object which, as a result, creates certain problem in legal enforcement and interpretation in practice, especially, the interpretation of the term "property" under the Criminal Code to the extent of offence against electric current, telephone signal or wifi signal, internet network, computer data and virtual currency in accordance with the scope of research. Subsequent to undertaking certain comparative study on offence against property under Thai laws and foreign laws such as, for civil law system, the Federal Republic of Germany and the French Republic, and for common law system, United Kingdom and United States of America, the researcher would recommend that offence against property under the Criminal Code to the extent of offence against intangible object should be amended in order to provide clarity to the legal enforcement using solution as used in the Federal Republic of Germany and the French Republic, as

---

¹ Ramkhamhaeng University, E-mail : Tanwut_Wonganan@hotmail.com

² Ramkhamhaeng University, E-mail : Tanwut_Wonganan@hotmail.com

³ Qualified persons from the Constitutional Court, E-mail : Tanwut_Wonganan@hotmail.com

⁴ Qualified person from the Office of the Attorney General, E-mail : Tanwut_Wonganan@hotmail.com

both countries are having civil law system as Thailand, by enacting a new section as chapter 6/1 as to offence against intangible which consists of the section 361/1 as to the extent of offence against electric current, section 361/2 as to offence against telephone signal or Wi-Fi signal, internet network and section 361/3 as to offence against computer data and virtual currency.

Keyword: Criminal Code, Intangible Object, Criminal Offences relating to Property

การพัฒนาบทบัญญัติความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญาศึกษากรณี การกระทำต่อวัตถุไม่มีรูปร่าง

ธนาวุฒิ วงศ์อนันต์¹ จรัล เล็งวิทยา² ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ³ และอุทัย อาทิวา⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา ศึกษากรณีการกระทำต่อวัตถุไม่มีรูปร่างและเปรียบเทียบความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศกรณีการกระทำต่อวัตถุไม่มีรูปร่าง โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย การวิจัยเชิงเอกสาร ค้นคว้าเอกสารทั้งของไทยและต่างประเทศ สัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการกฎหมายอาญา และจัดประชุมสนทนากลุ่ม เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย ผู้เชี่ยวชาญและบุคคลทั่วไป ผลการศึกษาพบว่าความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยนั้นขาดความชัดเจนกรณีต่อการกระทำต่อวัตถุไม่มีรูปร่าง ทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้และการตีความในทางปฏิบัติ ในกรณีการตีความคำว่าทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญาการกระทำต่อกระแสไฟฟ้า การกระทำต่อคลื่นสัญญาณโทรศัพท์หรือคลื่นสัญญาณ wifi ระบบอินเทอร์เน็ต การกระทำต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์ การกระทำต่อเงินตราเสมือน ตามขอบเขตของการวิจัย เมื่อได้ศึกษาเปรียบเทียบความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินตามกฎหมายอาญา ของประเทศไทยและต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law) คือ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สาธารณรัฐฝรั่งเศส กับประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบจารีตประเพณี (Common Law) คือ สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา ผู้วิจัยจึงเห็นควรให้แก้ไขประมวลกฎหมายอาญาในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินกรณีการกระทำต่อวัตถุไม่มีรูปร่าง เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการบังคับใช้โดยใช้วิธีการแก้ปัญหาของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สาธารณรัฐฝรั่งเศส มาเป็นแบบอย่างเนื่องจากเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law) เช่นเดียวกับประเทศไทย โดยเสนอให้มีการบัญญัติเพิ่มเติมแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน โดยเพิ่มเติมฐานความผิดดังกล่าวบัญญัติไว้เป็นหมวดใหม่ในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เป็น หมวด6/1 ความผิดฐานทำต่อวัตถุไม่มีรูปร่าง ประกอบไปด้วย มาตรา361/1 ความผิดฐานกระทำต่อกระแสไฟฟ้า มาตรา361/2 ความผิดฐานกระทำต่อสัญญาณโทรศัพท์หรือคลื่นสัญญาณwifi ในระบบอินเทอร์เน็ต และมาตรา361/3 ความผิดฐานกระทำต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือเงินตราเสมือน

¹ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, E-mail : Tanwut_Wonganan@hotmail.com

² มหาวิทยาลัยรามคำแหง, E-mail : Tanwut_Wonganan@hotmail.com

³ ผู้ทรงคุณวุฒิจากศาลรัฐธรรมนูญ, E-mail : Tanwut_Wonganan@hotmail.com

⁴ ผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักอัยการสูงสุด, E-mail : Tanwut_Wonganan@hotmail.com

คำสำคัญ : ประมวลกฎหมายอาญา, วัตถุไม่มีรูปร่าง , ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

บทนำ

ในโลกยุคปัจจุบันการพัฒนาเทคโนโลยีได้มีการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบทางสังคมอย่างรวดเร็วเกินกว่าบรรดาผู้ตรากฎหมายจะตามทัน จะเห็นได้ว่า อินเทอร์เน็ต ได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของมนุษย์ มีการทำกิจกรรมหรือธุรกรรมต่าง ๆ ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตมากมายหลายรูปแบบการโจรกรรมสิ่งที่ไม่รูปร่างแต่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจย่อมเกิดขึ้นได้ง่ายในขณะที่ตามประมวลกฎหมายอาญาลักษณะ 12 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินของประเทศไทย ซึ่งเป็นกฎหมายหลักอันมีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองความสงบสุขและป้องปรามพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม โดยรวมของคนในสังคมมิได้บัญญัติรายละเอียดหรือนิยามศัพท์เกี่ยวกับวัตถุไม่มีรูปร่างไว้อย่างชัดเจน กล่าวคือไม่มีการกำหนดนิยาม คำว่าทรัพย์สิน ไว้อย่างชัดเจน อันเป็นวัตถุที่มุ่งหมายกระทำต่อความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ตามประมวลกฎหมายอาญา ทำให้ขาดความชัดเจนในการบังคับใช้กับการกระทำต่อวัตถุไม่มีรูปร่างในบางกรณีสำหรับวัตถุไม่มีรูปร่างที่ยังไม่มีการบัญญัติกฎหมายไว้เป็นการเฉพาะอย่างทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งคำว่า “ทรัพย์สิน” หรือ “ทรัพย์สิน” ตามประมวลกฎหมายอาญาได้มีการบัญญัติในแต่ละฐานความผิดสลับกันไป ซึ่งในลักษณะ 12 ของความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน กรณี ของวัตถุที่มุ่งหมายกระทำต่อความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ซึ่งแยกออกเป็น “ทรัพย์สิน” “ทรัพย์สิน” และ “ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน” ด้วยความที่ประมวลกฎหมายอาญา มิได้กำหนดนิยามของคำว่าทรัพย์สินเอาไว้ แนวการตีความที่ผ่านมาจึงต้องถือตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่า “ทรัพย์สิน” ตามมาตรา 137 หมายถึงวัตถุมีรูปร่าง และมาตรา 138 “ทรัพย์สิน” หมายรวมทั้งทรัพย์สินและวัตถุไม่มีรูปร่าง อาจมีราคาและถือเอาได้ แต่อย่างไรก็ตามในการตีความ การบังคับกฎหมายอาญายังมีความเห็นทางวิชาการแยกเป็นสองแนวคิด แนวคิดแรก เห็นว่าทรัพย์สินตามกฎหมายอาญา นั้น หมายถึง ทรัพย์สินด้วย ไม่จำเป็นต้องเหมือนกับความหมายของ คำว่าทรัพย์สินตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพราะความมุ่งหมายของกฎหมายอาญากับกฎหมายแพ่งเป็นคนละอย่างกัน (Tingsaphat, J., 1988) แต่ในความเห็นทางวิชาการอีกฝ่ายหนึ่งกลับเห็นว่า ทรัพย์สินควรจะหมายถึงแต่เพียงวัตถุที่มีรูปร่างอันเป็นวัตถุที่สามารถถือกรรมสิทธิ์ได้เท่านั้น โดยฝ่ายหลังให้เหตุผลว่าทรัพย์สินที่เป็นวัตถุแห่งการลักได้ตามกฎหมายอาญาของไทยควรจะต้องเป็นทรัพย์สินที่มีกรรมสิทธิ์และสามารถครอบครองได้ จึงจะถือเป็นการเอาไปซึ่งทรัพย์สิน ตามความหมายขององค์ประกอบภายนอกของความผิดฐานลักทรัพย์สินในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 (Nanakorn, K., 2016) แต่ปัจจุบันนี้เนื่องด้วยความเจริญก้าวหน้าของสังคมและเทคโนโลยีมีวัตถุที่ไม่มีรูปร่างที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น โดยปัญหาของการกระทำต่อวัตถุไม่มีรูปร่าง แต่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจที่ผู้วิจัยจะทำการศึกษาได้ จำแนกออกเป็นประเด็นปัญหา ดังนี้

1) ปัญหาการตีความคำว่าทรัพย์สินและทรัพย์สิน ตามประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบัน เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญาได้กำหนดบทนิยามคำว่าทรัพย์สิน ดังเช่นในอดีตที่เคยบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 มาตรา 6(10) ปัจจุบันจะเห็นได้ว่าเมื่อพิจารณาประมวลกฎหมายอาญาลักษณะทรัพย์สินในแต่ละฐานความผิดได้มีการบัญญัติวัตถุที่มุ่งหมายต่อการกระทำความผิดอันเป็นองค์ประกอบภายนอกไว้สามกลุ่มแตกต่างกัน ได้แก่ “ทรัพย์สิน” “ทรัพย์สิน” “ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน” ซึ่งการตีความในอดีตที่ผ่านมาศาลได้ตีความให้ถือตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ย่อมส่งผลทำให้เกิดปัญหาในการตีความในการบังคับใช้กฎหมาย กรณีที่มีการกระทำต่อวัตถุที่ไม่มีรูปร่างทางกายภาพ แต่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจในตัวเอง เช่น พลังงาน สัญญาณคลื่นโทรคมนาคม ข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือเงินตราเสมือน ว่าวัตถุไม่มีรูปร่างเหล่านั้นจะเป็นวัตถุที่มุ่งหมายต่อการกระทำความผิดทางอาญาในกลุ่มฐานความผิดที่องค์ประกอบภายนอกระบุไว้ว่า “ทรัพย์สิน” เป็นวัตถุที่มุ่งหมายต่อการกระทำความผิดได้หรือไม่ จึงเป็นปัญหาว่า คำว่าทรัพย์สินหรือทรัพย์สินควรที่จะตีความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือไม่ หรือควรมีการบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะเป็นนิยามตามประมวลกฎหมายอาญา เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศในแต่ละประเทศจะมีการแก้ปัญหาการตีความดังกล่าวต่างกันไปในแต่ละระบบกฎหมาย เช่น ในกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร จะมีได้บัญญัตินิยามคำว่าทรัพย์สินไว้ชัดเจนว่าให้รวมถึงวัตถุที่ไม่มีรูปร่างด้วยในประมวลกฎหมายอาญา แต่จะใช้วิธีบัญญัติไว้เป็นมาตราเฉพาะในประมวลกฎหมายอาญาเพื่อบังคับใช้กับวัตถุไม่มีรูปร่าง เช่น ประมวลกฎหมายอาญาของสาธารณรัฐฝรั่งเศสได้บัญญัติเรื่องลักพลังงานไว้ในมาตรา 311-2 ความผิดฐานฉ้อโกงบริการ มาตรา 313-1 เป็นต้น กรณีของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้บัญญัติเรื่องลักกระแสไฟฟ้าไว้ในมาตรา 248c หรือความผิดฐานจารกรรมข้อมูลคอมพิวเตอร์ไว้ในมาตรา 202a ในประมวลกฎหมายอาญา เป็นต้น ส่วนในกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบจารีตประเพณี เช่น สหราชอาณาจักรได้บัญญัติค่านิยามคำว่าทรัพย์สินไว้ให้หมายรวมถึงสิ่งที่ไม่รูปร่างด้วย ไว้ใน The Theft Act 1968 มาตรา 4(1) หรือกรณีของประเทศของสหรัฐอเมริกาได้มีการบัญญัตินิยามคำว่าทรัพย์สินไว้ใน Model Penal Code ไว้ค่อนข้างกว้าง โดยให้หมายรวมถึงสิ่งที่ไม่รูปร่างแต่มีมูลค่าด้วย โดยลักษณะของวัตถุไม่มีรูปร่างทางกายภาพ แต่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจในตัวเองนี้ไม่ได้รวมไปถึงลักษณะข้อมูลที่เป็นเอกลักษณ์ส่วนบุคคลที่ลักษณะของข้อมูลประเภทดังกล่าวมิได้มีมูลค่าในตนเอง แต่ผู้ที่จารกรรมข้อมูลประเภทนี้ไปแล้วยังต้องนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้เป็นเครื่องมือในการหลอกลวงผู้อื่น เพื่อแสวงหาประโยชน์ทางทรัพย์สินจากผู้อื่นอีกที (Frank Schmalleger and Daniel E. Hall, 2017) และสำหรับประเทศไทยมีกฎหมายเฉพาะคือพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไว้โดยเฉพาะแล้ว

2) ปัญหาการกระทำต่อกระแสไฟฟ้า กระแสไฟฟ้าเป็นวัตถุที่ไม่มีรูปร่าง แต่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ ซึ่งการลักกระแสไฟฟ้าจะเป็นความผิดฐานลักทรัพย์สินได้ก็ต่อเมื่อกระแสไฟฟ้าต้องเป็นวัตถุที่มุ่งหมายต่อการกระทำความผิดได้ จึงมีปัญหาในทางปฏิบัติในการตีความที่ขาดความชัดเจน อย่างไรก็ตาม

ตามได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 877/2501 (ประชุมใหญ่) ข้อเท็จจริงในคดีคือจำเลยได้เอาสายไฟฟ้าที่มีอยู่เดิมต่อเข้ากับสายไฟฟ้าใหญ่โรงไฟฟ้ากรุงเทพมหานครแล้วนำกระแสไฟฟ้าไปใช้ในบ้านของจำเลย ศาลฎีกาจึงตัดสินว่า การลักกระแสไฟฟ้าเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ แต่ในคำพิพากษาไม่ได้ให้เหตุผลว่า กระแสไฟฟ้าเป็นทรัพย์หรือไม่อย่างไร ลักษณะการตีความของศาลเป็นการตีความขยายแนวความคิดของตัวบทกฎหมายออกไปเพื่อประโยชน์ความยุติธรรมในขณะนั้น ซึ่งขัดกับหลักการใช้และการตีความของระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษรและการตีความกฎหมายอาญาที่ต้องตีความโดยเคร่งครัด ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ เช่น สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ตามมาตรา 248c ประมวลกฎหมายอาญาที่เป็นระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษรเช่นเดียวกันได้ มีการบัญญัติความผิดเกี่ยวกับการลักกระแสไฟฟ้าไว้โดยเฉพาะ หรือในสหราชอาณาจักรแม้จะมีบัญญัตินิยามของคำว่าทรัพย์ไว้กว้างขวางมาก แต่ใน Theft Act มาตรา 13 ก็มีความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับกระแสไฟฟ้าไว้โดยเฉพาะ เพื่อเป็นการตัดปัญหาการตีความประเด็นนี้ (Tingsaphat, J., 2005)

3) ปัญหาการกระทำต่อสัญญาณโทรศัพท์หรือสัญญาณ wifi ระบบอินเทอร์เน็ต ย่อมเป็นการให้บริการซึ่งเป็นลักษณะวัตถุที่ไม่มีรูปร่างแต่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจการกระทำต่อสัญญาณโทรศัพท์ โดยลักษณะการกระทำกรณีแรกเป็นการที่จำเลยแอบต่อสายพ่วงกับโทรศัพท์สาธารณะเข้ากับเครื่องของจำเลย โดยเทียบเคียงกับการลักกระแสไฟฟ้า โดยศาลมองว่าสัญญาณโทรศัพท์ มีการแปลงมาจากกระแสไฟฟ้า การแอบพ่วงสายสัญญาณโทรศัพท์ จึงเป็นการลักเอาสัญญาณโทรศัพท์ จำเลยจึงมีความผิดฐานลักทรัพย์ คดีนี้ศาลฎีกาตัดสินไว้ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1880/2542 (Meenakanit, T., 2009) แต่ต่อมาภายหลังได้มีการกระทำความผิดในลักษณะของการที่จำเลยนำเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ไปปรับจูนสัญญาณ ศาลพิจารณารับว่าสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่อยู่ในอากาศเป็นวัตถุไม่มีรูปร่าง จึงตัดสินไว้ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8177/2543 ว่าการกระทำของจำเลยไม่มีความผิดฐานลักทรัพย์ (Praneetpolkrang, S., 2016) ซึ่งปัจจุบันอาจมีปัญหาลักษณะที่อาจเกิดขึ้นกรณีของการแย่งใช้สัญญาณ wifi ระบบอินเทอร์เน็ต ที่มีการให้บริการ ซึ่งย่อมเกิดปัญหาต่อการตีความทางกฎหมายที่ไม่ชัดเจนต่อวัตถุไม่มีรูปร่างในลักษณะที่เป็นสัญญาณในลักษณะดังกล่าว ในต่างประเทศทั้งประเทศที่เป็นระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษรและระบบกฎหมายจารีตประเพณีได้มีการบัญญัติให้มีการกระทำการให้บริการเป็นความผิด เช่น สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี การกระทำลักษณะนี้ได้ถูกบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 265 เป็นลักษณะองค์ประกอบความผิดฐานฉ้อโกงบริการ หรือในกรณีของสาธารณรัฐฝรั่งเศสได้บัญญัติไว้ในมาตรา 313-1 ซึ่งเป็นลักษณะของการฉ้อโกงบริการ ในขณะที่สหราชอาณาจักรได้บัญญัติลักษณะการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดไว้ในมาตรา 11 ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการฉ้อโกง Fraud Act 2006 กรณีสหรัฐอเมริกาได้บัญญัติไว้ใน Model Penal Code ในฐานความผิดฐาน Theft of Service ในมาตรา 223.7 เป็นต้น

4) ปัญหาจากการกระทำต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์ได้เกิดกรณีปัญหาในการกระทำความผิดโดยผู้กระทำความผิดได้นำแผ่นบันทึกข้อมูลไปลบลอกข้อมูลจากแผ่นบันทึกข้อมูลไป คดีนี้ศาลฎีกาได้ตัดสินไว้ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5161/2547 ว่า “ข้อมูล” ตามพจนานุกรมให้ความหมายว่า ข้อเท็จจริงหรือสิ่งที่ถือหรือยอมรับว่าเป็นข้อเท็จจริง สำหรับใช้เป็นหลักฐานหาความจริงหรือการคำนวณ ส่วนข้อเท็จจริงหมายความว่า ข้อความแห่งเหตุการณ์ที่เป็นมาหรือที่เป็นอยู่จริง ข้อความหรือเหตุการณ์ที่จะต้องวินิจฉัยว่าเท็จจริงหรือจริง ข้อมูลจึงไม่ถือว่าเป็นวัตถุที่มีรูปร่าง ในส่วนของตัวอักษรก็ดี ภาพก็ดี เป็นเพียงสัญลักษณ์ที่ถ่ายทอดความหมายของข้อมูลออกจากแผ่นบันทึกข้อมูลโดยอาศัยเครื่องคอมพิวเตอร์ มีรูปร่างของข้อมูล เมื่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 137 บัญญัติว่า ทรัพย์สินหมายถึง วัตถุรูปร่าง “ข้อมูล” จึงไม่ถือว่าเป็นทรัพย์สินที่ลักได้ จะเห็นได้ว่าศาลฎีกาตัดสินโดยใช้นิยามคำว่า “ทรัพย์สิน” ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาเป็นแนวทางในการตัดสิน แต่ในกรณีของต่างประเทศ เช่น สาธารณรัฐฝรั่งเศส ศาลสูงของสาธารณรัฐฝรั่งเศสได้เคยพิพากษาและตีความกรณีของการลักข้อมูลสารสนเทศไว้ในคดี Antonioli ข้อเท็จจริง คือลูกจ้างบริษัทอาศัยข้อมูลทางการเงินของบริษัทไปทำการสร้างกราฟและตารางแล้วส่งไปยังบริษัทคู่แข่ง ศาลสูงของสาธารณรัฐฝรั่งเศสตัดสินว่ามีความผิดลักทรัพย์สินโดยวินิจฉัยไปในทำนองว่าทรัพย์สินที่ไม่มีรูปร่างแต่สามารถเอาไปได้ อาจเป็นทรัพย์สินที่ถูกลักได้ (Chanhom, K., 2018) ในขณะที่สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้บัญญัติความผิดฐานโจรกรรมข้อมูลหรือ Data espionage ไว้ใน (Criminal Code, Section 202a, 2019) ดังนั้นด้วยหลักการตีความดังกล่าวย่อมส่งผลต่อการบังคับใช้กฎหมายอาญาในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญาบนฐานความผิดที่มีการบัญญัติระบุว่า ทรัพย์สิน เป็นวัตถุที่มุ่งหมายต่อการกระทำความผิดอันเป็นองค์ประกอบภายนอก เช่น ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ หรือทำให้เสียทรัพย์ เป็นต้น แม้ปัจจุบันจะมีพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์มาบังคับใช้ก็ตาม แต่ก็บัญญัติเอาผิดเพียงแต่การกระทำในลักษณะ “เข้าถึง” ข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยมิชอบ ตามมาตรา 7 เท่านั้น มิได้บัญญัติเอาผิดในลักษณะของการกระทำในการ “จารกรรมข้อมูล” แต่อย่างใด นอกจากนี้พระราชบัญญัติดังกล่าวยังใช้เฉพาะระบบคอมพิวเตอร์หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีมาตรการป้องกันเข้าถึงโดยเฉพาะและมาตรการนั้นมีได้มีไว้สำหรับตนเท่านั้น

5) ปัญหาการตีความการกระทำต่อเงินตราเสมือน จากปัญหาการกระทำต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์ ดังที่กล่าวมาแล้ว แต่ปัจจุบัน วัตถุที่ไม่มีรูปร่าง แต่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจมิได้จำกัดแค่เป็นสื่อภาพหรือไฟล์งาน แต่มีการพัฒนาไปถึงสื่อที่ใช้แทนเงินในโลกออนไลน์ อย่าง “เงินตราเสมือน” หรือ Cryptocurrency ซึ่งถูกสร้างขึ้นโดยคนบนกลุ่มและมีการยอมรับการใช้งานแทนได้ เงินกันภายในกลุ่ม ปัจจุบันยังไม่มีรัฐบาลของประเทศใดรับรองสถานะให้เงินตราเสมือนมีสถานะเป็นเงินตราที่ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย เงินตรา แต่ถึงแม้เงินตราเสมือนจะยังไม่ใช้เงินที่ใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย แต่ก็มีเงินตราเสมือนบางสกุลที่มีกลุ่มคนยอมรับกันอย่างแพร่หลาย เช่น บิทคอยน์ หรือ Bitcoin ซึ่งเงินตราเสมือน อยู่

.....

ในสถานะวัตถุไม่มีรูปร่างถ้ามีการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินเกิดขึ้น ย่อมมีปัญหาในบังคับใช้กฎหมายอาญาในปัจจุบัน ดังเช่นกรณีสามีภรรยาชาวต่างชาติถูกกักตัวข่มขู่แล้วคนร้ายบังคับให้โอนบิทคอยน์ที่มีมูลค่าถึง 3.5 ล้าน หรือกรณีดารายายท่านหนึ่งถูกกล่าวหาว่าร่วมกับพี่ชายหลอกหลวงเงินผู้อื่นให้ไปร่วมลงทุนโดยหลอกให้มีการโอนบิทคอยน์ ซึ่งเงินตราเสมือนยังไม่มีความแน่ชัดทางสถานะทางกฎหมายว่าจะเป็วัตถุไม่มีรูปร่างในรูปแบบใด จะเป็น “ข้อมูลคอมพิวเตอร์” และถือว่าเป็น “ทรัพย์สิน” หรือไม่ ด้วยสถานะของเงินตราเสมือนที่ยังไม่ชัดเจนว่าจะเป็นทรัพย์สินหรือไม่ แม้ปัจจุบันจะมีพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ.2561 มาใช้ บังคับและมีการกำหนดนิยามของ “คริปโทเคอร์เรนซี” (Praneetpolkrang, S., 2016) หมายความว่า “หน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งถูกสร้างขึ้นบนระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์โดยมีความประสงค์ที่จะใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้า บริการ หรือสิทธิอื่นใด หรือแลกเปลี่ยนระหว่างสินทรัพย์ดิจิทัลและให้หมายความรวมถึงหน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อื่นใดตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ต.ประกาศกำหนด” ซึ่งก็ได้กำหนดชัดเจนของสถานะของความเป็นเงินตราเสมือน เนื่องจากพระราชกำหนดดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อการกำกับและควบคุมการดำเนินกิจกรรมและการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลเท่านั้น ซึ่งกรณีนี้ผู้กระทำความผิดกระทำในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินประมวลกฎหมายอาญา ย่อมส่งผลต่อการบังคับใช้ในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ตามประมวลกฎหมายอาญา บางฐานความผิดที่มีการบัญญัติระบุว่า “ทรัพย์สิน” เป็นวัตถุที่มุ่งหมายต่อการกระทำความผิดอันเป็นองค์ประกอบภายนอก เช่น ความผิดฐานลักทรัพย์ หรือความผิดฐานชิงทรัพย์ ความผิดฐานปล้นทรัพย์ ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ เป็นต้น ในบางประเทศได้กำหนดนิยามของคำว่าทรัพย์สินไว้อย่างกว้างซึ่งกินความถึงสิ่งที่ไม่รูปร่างด้วย เช่น มาตรา 4 ใน Theft Act ของสหราชอาณาจักร ซึ่งยอมทำให้ปัญหาการตีความต่อการกระทำต่อวัตถุไม่มีรูปร่างแต่มีมูลค่าที่จะเกิดในอนาคตหมดไปได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาปัญหาความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินกับทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญากรณีการกระทำต่อวัตถุไม่มีรูปร่าง
- 2 เพื่อศึกษาเชิงเปรียบเทียบความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินตามกฎหมายไทยและต่างประเทศกรณีการกระทำต่อวัตถุไม่มีรูปร่าง
- 3 เพื่อพัฒนาร่างกฎหมายความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญากรณีการกระทำต่อวัตถุไม่มีรูปร่าง

สมมติฐานการวิจัย

ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยนั้น ขาดความชัดเจนในกรณีการกระทำต่อสิ่งวัตถุไม่มีรูปร่าง ทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้และการตีความในทางปฏิบัติ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนากฎหมายอาญาในความผิดฐานเกี่ยวกับทรัพย์สินให้มีความเหมาะสมเพื่อบังคับใช้กับกรณีของการกระทำต่อวัตถุไม่มีรูปร่าง

ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพที่ได้ทำการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายอาญาที่ใช้บังคับกับกรณีการกระทำต่อวัตถุไม่มีรูปร่างทั้งของไทยและของต่างประเทศ ได้แก่ กรณีการกระทำต่อกระแสไฟฟ้า การกระทำต่อคลื่นสัญญาณโทรศัพท์ หรือคลื่นสัญญาณ wifi ในระบบอินเทอร์เน็ต การกระทำต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์ การกระทำต่อเงินตราเสมือน โดยเน้นศึกษาประมวลกฎหมายอาญาประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2551 พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2545 เพื่อนำผลการศึกษามาวิเคราะห์แนวทางการร่างพัฒนาประมวลกฎหมายอาญาที่เหมาะสม โดยเปรียบเทียบกับมาตรฐานกฎหมายอาญาของต่างประเทศ ได้แก่ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา และมาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางดิจิทัล ฉบับ 1.0

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาจะใช้วิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้เทคนิคผสมผสานระหว่างการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แม่นยำถูกต้องลึก และสามารถตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูลได้ โดยมุ่งหมายให้สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาบทบัญญัติความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญาเพื่อมาใช้บังคับกับกรณีการกระทำต่อวัตถุไม่มีรูปร่างตามขอบเขตของการวิจัย

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางกฎหมายตลอดจนได้ข้อค้นพบแนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญาศึกษากรณีการกระทำต่อวัตถุไม่มีรูปร่างดังต่อไปนี้

1) ปัญหาการตีความ คำว่าทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา ประเด็นในส่วนของการกำหนดนิยามคำว่าทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญาเพื่อแก้ปัญหาการกระทำต่อวัตถุไม่มีรูปร่างในแต่ละประเทศทั้งระบบกฎหมาย Civil Law และ Common Law โดยแบ่งเป็นสองกรณีคือ ประเทศที่มีการบัญญัตินิยามคำว่าทรัพย์สินไว้ในประมวลกฎหมายอาญาชัดเจน เช่น สหราชอาณาจักรบัญญัติไว้ใน The Theft Act 1968 มาตรา 4(1) ซึ่งมีความหมายกว้างรวมถึงสิ่งที่ไม่รูปร่างด้วยและสหรัฐอเมริกาได้มีการบัญญัติทรัพย์สินไว้ใน Model Penal Code ซึ่งมีนิยามค่อนข้างกว้างหมายความว่ารวมถึงสิ่งที่ไม่รูปร่างแต่มีมูลค่าด้วย โดยประเทศกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะเป็นประเทศที่อยู่ในระบบกฎหมาย Common Law ซึ่งจะเปิดโอกาสให้ศาลพิจารณาคำพิพากษาขึ้นสู่ศาลว่ากรณีวัตถุไม่มีรูปร่างใดจะถือเป็นวัตถุที่มุ่งหมายในการกระทำความผิดได้ ส่วนในกลุ่มประเทศในระบบกฎหมาย Civil Law จะได้มีการบัญญัตินิยามคำว่าทรัพย์สินไว้ แต่ไม่ได้กินความถึงวัตถุไม่มีรูปร่าง ในประมวลกฎหมายอาญา แต่จะใช้วิธีบัญญัติไว้เป็นมาตราเฉพาะ เพื่อบังคับใช้กับวัตถุไม่มีรูปร่าง เช่น กรณีของสาธารณรัฐฝรั่งเศสประมวลกฎหมายอาญาของสาธารณรัฐฝรั่งเศสได้บัญญัติเรื่องลักปล้นงานไว้ในมาตรา 311-2 ความผิดฐานฉ้อโกงบริการ มาตรา 313-1 เป็นต้น กรณีของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ประมวลกฎหมายอาญาของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้บัญญัติเรื่องการลักกระแสไฟฟ้าไว้ในมาตรา 248c ความผิดฐานฉ้อโกงคอมพิวเตอร์มาตรา 263a ความผิดฐานฉ้อโกงบริการมาตรา 313-1 ความผิดฐานจารกรรมข้อมูลคอมพิวเตอร์มาตรา 202a เป็นต้น ซึ่งแตกต่างจะประเทศไทยที่มีได้มีนิยามไว้ในประมวลกฎหมายอาญา แต่มีการกำหนดนิยามไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และยังไม่มีความผิดที่บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะเช่นกัน ปัจจุบันประมวลกฎหมายอาญาของไทยไม่ได้กำหนดนิยามคำว่า “ทรัพย์สิน” เอาไว้ โดยปัจจุบันวัตถุที่มุ่งหมายต่อการกระทำความผิดในแต่ละฐานความผิด คำว่า “ทรัพย์สิน” หรือ “ทรัพย์สิน” ตามประมวลกฎหมายอาญาในแต่ละฐานความผิดได้มีการบัญญัติสลับกันไป ซึ่งวัตถุซึ่งมุ่งหมายต่อการกระทำความผิดของความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ปัจจุบันแยกเป็น “ทรัพย์สิน” “ทรัพย์สิน” และประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน” ซึ่งวิเคราะห์แล้วจะเห็นว่า แต่ละฐานความผิดจะมีการบัญญัติแตกต่างกัน เช่น ในความผิดฐานลักทรัพย์ มาตรา 334 ใช้คำว่า “ทรัพย์สิน” แต่ในความผิดฐานกรรโชกตามมาตรา 337 หรือในความผิดฐานริบเอาทรัพย์สินตามมาตรา 338 หรือในความผิดฐานเอาทรัพย์สินตามมาตรา 338 ใช้คำว่า “ประโยชน์ในลักษณะทรัพย์สิน” กรณีของความผิดฐานยักยอก ตามมาตรา 352 วรรคสอง ใช้คำว่า “ทรัพย์สินหาย” หรือกรณีของความผิดฐานรับของโจร ตามมาตรา 357 บัญญัติของโจรคือ “ทรัพย์สิน” ที่ได้มาโดย การกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินตามที่ระบุไว้ในฐานความผิดนั้น หรือ

ฐานข้อเท็จจริง แต่ในความผิดฐานฉ้อโกงตามมาตรา 341 ใช้คำว่าได้ไปซึ่ง “ทรัพย์สิน” จากผู้ถูกหลอกลวง เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าในต่างประเทศถ้าเป็นประเทศในระบบกฎหมาย Civil Law จะมีได้มีการบัญญัตินิยามคำว่าทรัพย์สินไว้ชัดเจนแต่จะใช้วิธีการบัญญัติเรื่องที่จะบังคับใช้การกระทำต่อวัตถุไม่มีรูปร่างไว้เป็นมาตราเฉพาะ ต่างจากประเทศในระบบกฎหมาย Common Law ที่จะบัญญัตินิยามคำว่าทรัพย์สินไว้ให้กินความถึงวัตถุไม่มีรูปร่างด้วยและให้ศาลใช้ดุลยพินิจปรับกับข้อเท็จจริงเวลาที่มีคดีขึ้นสู่ศาล แต่ในกรณีของประเทศไทยผู้วิจัยมีความเห็นว่า เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Civil Law หรือระบบประมวลกฎหมายการตีความควรจะต้องสอดคล้องกันทั้งหมด เพื่อไม่ให้เกิดการสับสนกับประชาชนที่จะถูกบังคับใช้กฎหมาย ดังนั้นการตีความคำว่าทรัพย์สินหรือทรัพย์สินจึงควรจะต้องสอดคล้องกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งจากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมพบเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยเห็นว่าเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการตีความและทำให้เกิดความชัดเจนในการบังคับใช้ ในการแก้ปัญหการกระทำต่อวัตถุไม่มีรูปร่าง จึงควรแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน โดยเพิ่มเติมฐานความผิดใหม่ขึ้นเอาผิดเฉพาะกรณีการกระทำต่อวัตถุไม่มีรูปร่างเป็นกรณี ๆ โดยไม่ต้องกำหนดนิยามคำว่าทรัพย์สินใหม่ในประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นแนวทางที่เหมาะสมกว่า

2) ปัญหาคำว่าทรัพย์สิน ตามประมวลกฎหมายอาญาที่ขาดความชัดเจนกรณีของการกระทำต่อกระแสไฟฟ้า ซึ่งแม้จะมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 877/2501 ตัดสินว่าการแอบใช้กระแสไฟฟ้าเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 481/2549 วินิจฉัยไว้ทำนองเดียวกัน โดยไม่ปรากฏเหตุผลทางวิชาการว่ากระแสไฟฟ้าเป็น “ทรัพย์สิน” ซึ่งเป็นวัตถุที่มุ่งหมายต่อการกระทำความผิดได้หรือไม่ เนื่องจากความผิดฐานลักทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 334 มีบัญญัติว่า “ผู้ใดเอาทรัพย์สินของผู้อื่นหรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปโดยทุจริต ผู้นั้นกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีและปรับไม่เกินหกหมื่นบาท” ซึ่งโดยหลักการตามระบบกฎหมาย Civil Law และการตีความกฎหมายอาญาต้องตีความโดยเคร่งครัด ซึ่งเมื่อประมวลกฎหมายอาญาไม่ได้กำหนดนิยามของคำว่าทรัพย์สินเอาไว้ ย่อมต้องแปลความตามนิยามของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งหมายความว่า ทรัพย์สินคือวัตถุที่มีรูปร่าง ซึ่งกระแสไฟฟ้าเป็นลักษณะของพลังงาน ไม่มีรูปร่างทางกายภาพที่จะเป็นทรัพย์สินซึ่งเป็นวัตถุที่มุ่งหมายต่อการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ได้ การตีความของศาลฎีกาดังกล่าวจึงเป็นการตีความขยายเพื่อความยุติธรรมเฉพาะคดีนั้น ซึ่งขัดกับหลักการตีความกฎหมายอาญาที่ต้องตีความโดยเคร่งครัด จะตีความขยายให้เป็นผลร้ายกับจำเลยไม่ได้ ในกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Civil Law หลายประเทศเพื่อตัดปัญหาว่าการตีความว่า กระแสไฟฟ้าจะเป็นวัตถุที่มุ่งหมายต่อการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ได้หรือไม่ ในกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Civil Law ได้ใช้วิธีการบัญญัติกฎหมายเป็นฐานความผิดขึ้นใหม่ในประมวลกฎหมายอาญา เช่น สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้บัญญัติไว้ในมาตรา 248c ของประเทศกฎหมายอาญา กรณีสาธารณรัฐฝรั่งเศสได้บัญญัติไว้ในมาตรา 311-2 ของประมวลกฎหมายอาญาเช่นกัน อย่างไรก็ตามก็มีข้อสังเกตว่ากลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย

Common Law เช่น สหราชอาณาจักรแม้จะมีการกำหนดนิยามคำว่าทรัพย์สินไว้ในมาตรา 4(1) ของ The Theft Act 1968 อย่างกว้างโดยรวมถึงวัตถุไม่มีรูปร่างด้วยก็ตาม แต่ก็ยังได้บัญญัติความผิดที่เกี่ยวกับการกระทำต่อกระแสไฟฟ้าไว้โดยเฉพาะตามมาตรา 13 แต่ในขณะที่สหรัฐอเมริกาจะให้อำนาจศาลในการตีความประกอบกับมีการบัญญัตินิยามของคำว่าทรัพย์สินไว้ค่อนข้างกว้าง เพื่อให้ศาลใช้ดุลยพินิจในการตีความแก้ไขปัญหาเวลาที่มีการกระทำผิดกับวัตถุไม่มีรูปร่าง ซึ่งเป็นนิติวิธี การแก้ปัญหาระบบกฎหมาย Common Law ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกรณีปัญหาทางกฎหมายที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ซึ่งไม่มีการกำหนดนิยามคำว่าทรัพย์สินไว้ในประมวลกฎหมายอาญา และไม่มีบทบัญญัติเฉพาะแม้จะมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 877/2501 ประชุมใหญ่ตัดสินว่าการแอบใช้กระแสไฟฟ้าเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ก็ตาม แต่ก็เป็นการตีความขยายตัวบทไปซึ่งขัดกับหลักการตีความตามระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร และหลักการตีความกฎหมายอาญาที่ต้องตีความโดยเคร่งครัด ผู้วิจัยเห็นว่ากระแสไฟฟ้าเป็นวัตถุไม่มีรูปร่างเป็นเพียงพลังงานเมื่อความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มีการกำหนดให้ “ทรัพย์สิน” เป็นวัตถุที่มุ่งหมายต่อการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ แต่มิได้มีการบัญญัตินิยามศัพท์ความหมายคำว่าทรัพย์สินเอาไว้ เพื่อให้การตีความกฎหมายตีความไปในทิศทางเดียวกันตามระบบกฎหมายจึงต้องนำความหมายตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 137 มาพิจารณา ซึ่งบัญญัติว่าทรัพย์สินหมายถึงวัตถุไม่มีรูปร่าง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า สิ่งที่จะเป็นวัตถุที่มุ่งหมายต่อการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ได้ จึงควรเป็นวัตถุที่มีรูปร่างเท่านั้น เพื่อให้สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของการคุ้มครองตามกฎหมายอาญาในเรื่องของความผิดฐานลักทรัพย์ที่ต้องการคุ้มครองสิ่งที่จะเอาไปได้ในทางกายภาพ ประกอบกับประเทศไทยเป็นระบบกฎหมาย Civil Law การจะบัญญัติให้การกระทำใดที่จะเป็นความผิดโดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายอาญาที่มีโทษส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน จึงจำเป็นต้องชัดเจนและสื่อสารกับประชาชนให้เข้าใจ เมื่อกระแส ไฟฟ้าไม่อาจเป็นวัตถุที่มุ่งหมายต่อการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ได้ แต่การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายทำให้เกิดความวุ่นวายในสังคม สมควรที่ผู้กระทำผิดจะต้องรับโทษทางอาญา ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรบัญญัติเพิ่มเติมฐานความผิดที่กระทำต่อกระแสไฟฟ้าหรือพลังงานอื่นใดโดยมิชอบขึ้นเป็นฐานความผิดต่างหาก

3) ปัญหาคำว่าทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญาที่ขาดความชัดเจนกรณีส่งผลกระทบต่อกระทำความผิดในการกระทำต่อสัญญาณโทรศัพท์ หรือสัญญาณ wifi ในระบบอินเทอร์เน็ต เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญาในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินลักษณะ 12 ได้มีการบัญญัติจำแนกวัตถุที่มุ่งหมายต่อการกระทำความผิดในแต่ละฐานไว้สามกรณี ได้แก่ “ทรัพย์สิน” “ทรัพย์สินสิน” และ “ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินสิน” แต่ปัจจุบันสภาพสังคมได้มีความเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วได้มีการให้บริการสาธารณูปโภค การสื่อสาร การโทรคมนาคมหลายรูปแบบ ทั้งในรูปแบบสัญญาณโทรศัพท์ สัญญาณอินเทอร์เน็ต สัญญาณ wifi กรณีดังกล่าวได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่พอจะเทียบเคียงได้คือ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5354/2539 และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8177/2543 ตัดสินว่าการแอบใช้คลื่นสัญญาณโทรศัพท์

.....

โดยการก๊อปปี้อื่นสัญญาณเคลื่อนที่ของผู้อื่น เป็นเพียงการแย่งใช้คลื่นสัญญาณโทรศัพท์ที่แผ่ไปยังอากาศโดยไม่มีสิทธิ ไม่ใช่เป็นการเอาทรัพย์สินของผู้อื่นไปอันจะเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ ต่างจากข้อเท็จจริงในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1880/2542 ที่เป็นการผ่านสายสัญญาณโทรศัพท์เข้ากับโทรศัพท์สาธารณะที่มีการใช้สัญญาณผ่านกระแสไฟฟ้าเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ได้ ต่างกับกรณีการแอบใช้คลื่นสัญญาณที่มีอยู่ในอากาศ ซึ่งปัจจุบันมีอยู่หลายรูปแบบรวมไปถึงลักษณะของคลื่นสัญญาณอินเทอร์เน็ต หากคลื่นสัญญาณ wifi ค้าง ซึ่งลักษณะคลื่นสัญญาณดังกล่าวเป็นการให้บริการคลื่นสัญญาณ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นวัตถุไม่มีรูปร่าง แต่มีมูลค่าเศรษฐกิจมหาศาล ซึ่งผู้มาใช้บริการคลื่นสัญญาณดังกล่าวต้องเสียค่าบริการ เมื่อไม่สามารถเป็นวัตถุที่มุ่งหมายต่อการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ได้ ก็ต้องวิเคราะห์ต่อไปว่าลักษณะของคลื่นโทรศัพท์หรือสัญญาณ wifi ก็อาจมีข้อจำกัดในความผิดอาญาฐานอื่นเช่นกัน เนื่องจากวัตถุที่มุ่งหมายต่อการกระทำความผิดประเภทอื่นที่เหลืออยู่ ซึ่งการแอบใช้คลื่นสัญญาณโทรศัพท์หรือสัญญาณอินเทอร์เน็ต wifi นั้นไม่อยู่ในความหมายของทรัพย์สิน แต่เป็นเรื่องการให้บริการ การบริการมีได้อยู่ในความหมายของคำว่า “ทรัพย์สิน” ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1733/2516 และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7264/2543 ซึ่งกรณีของ “ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน” นั้นเป็นองค์ประกอบในความผิดฐานกรรโชกทรัพย์ตามมาตรา 397 ซึ่งต้องมีขู่ว่าการใช้กำลังประทุษร้าย ถ้าไม่มีการขู่ว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายก็จะไม่เข้าองค์ประกอบความผิดฐานกรรโชกทรัพย์ ซึ่งส่งผลให้มีข้อจำกัดในการบังคับใช้กับการกระทำในลักษณะที่แอบใช้บริการคลื่นสัญญาณโทรศัพท์หรือคลื่นสัญญาณ wifi ในระบบอินเทอร์เน็ตดังที่กล่าวมาแล้ว โดยทั้งนี้ตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์นั้นมิได้มีการบัญญัติความผิดฐานการแอบใช้บริการของผู้อื่นโดยมิชอบไว้ดังเช่นต่างประเทศ ในกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Civil Law เห็นว่าการกระทำในลักษณะนี้เป็นการฉ้อโกงบริการ เนื่องจากสัญญาณโทรศัพท์ก็คืหรือสัญญาณ wifi ในระบบอินเทอร์เน็ตก็เป็นการให้บริการโทรคมนาคมหรือสาธารณูปโภค จึงมีการบัญญัติลักษณะการกระทำความผิดประเภทนี้เป็นฐานความผิดเฉพาะ เช่น สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้มีการบัญญัติความผิดฐานฉ้อโกงบริการไว้ในมาตรา 265a หรือกรณีของสาธารณรัฐฝรั่งเศส ประมวลกฎหมายอาญาของฝรั่งเศสได้มีการบัญญัติในเรื่องของฉ้อโกงบริการไว้ในมาตรา 313-1 และมาตรา 313-5 ในส่วนกลุ่มของประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Common Law เช่น สหราชอาณาจักรได้บัญญัติไว้ใน Fraud Act 2006 ได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับการรับบริการโดยทุจริตไว้ใน Obtaining Service Dishonestly ไว้ในมาตรา 11 กรณีของสหรัฐอเมริกาได้มีการกำหนดความผิดฐาน Theft of Services การแสวงหาประโยชน์จากการบริการโดยมิชอบไว้ในมาตรา 223.7 ใน Model Penal Code ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประมวลกฎหมายอาญาของไทยมิได้มีการบัญญัติเรื่องการให้บริการของผู้อื่นโดยชอบ ผู้วิจัยเห็นว่าเมื่อตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยไม่ได้มีการบัญญัติให้การบริการเป็นวัตถุที่มุ่งหมายต่อการกระทำความผิด เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมาย กรณีการกระทำความผิดในลักษณะของการแอบใช้

คลื่นสัญญาณโทรศัพท์หรือคลื่นสัญญาณ wifi ในระบบอินเทอร์เน็ต จึงควรบัญญัติกฎหมายเพิ่มเติมขึ้นมาเพื่อเป็นฐานความผิดต่างหาก

4) ปัญหาการตีความคำว่าทรัพย์สินตามคำว่าทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญาที่ขาดความชัดเจนกรณีของข้อมูลคอมพิวเตอร์ได้มีคดีที่มีการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยศาลฎีกาได้ตัดสินไว้ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5161/2547 การคัดลอกข้อมูลคอมพิวเตอร์ออกไปศาลได้ตัดสินว่าข้อมูลตามพจนานุกรมหมายความว่า ข้อเท็จจริงหรือสิ่งที่ถือหรือยอมรับว่าเป็นข้อเท็จจริงสำหรับใช้เป็นหลักฐานหาความจริงหรือการคำนวณ ส่วนข้อเท็จจริงหมายความว่า ข้อความแห่งเหตุการณ์ที่เป็นมาหรือที่เป็นอยู่ตามจริง ข้อความหรือเหตุการณ์ที่ต้องวินิจฉัยว่าเท็จหรือจริง ข้อมูลจึงไม่นับเป็นวัตถุที่มีรูปร่างเนื่องจากประมวลกฎหมายอาญาในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินลักษณะ 12 ไม่ได้มีการบัญญัตินิยามคำว่าทรัพย์สินไว้ จึงต้องตีความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 137 ว่าทรัพย์สินหมายถึงวัตถุที่มีรูปร่าง ดังนั้นข้อมูลในแผ่นบันทึกข้อมูลจึงไม่ถือว่าเป็นทรัพย์สิน การที่จำเลยนำแผ่นบันทึกข้อมูลไปลอกข้อมูลจากแผ่นบันทึกข้อมูลจงใจหยาบจึงไม่มีความผิดฐานลักทรัพย์ แม้ว่าปัจจุบันจะมีพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์มาบังคับใช้ก็ตาม แต่ก็มีการกำหนดไว้แต่เพียงความผิดฐาน “การเข้าถึง” ข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นโดยมิชอบ มิได้กำหนดความผิดในลักษณะของการจารกรรมข้อมูลหรือการเอาข้อมูลของผู้อื่นไปโดยมิชอบเหมือนประเทศของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีแต่อย่างใด ซึ่งการจารกรรมข้อมูลลักษณะนี้วัตถุประสงค์จะคนละกรณีกับการละเมิดลิขสิทธิ์ที่เป็นลักษณะของการขโมยความคิดสร้างสรรค์ แต่เป็นลักษณะของการจารกรรมโดยเน้นที่มูลค่าของข้อมูลโดยตรง เช่น รายชื่อลูกค้าของบริษัทหรือข้อมูลทางการเงิน เป็นต้น ในกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Civil Law อย่างเช่นสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้มีการบัญญัติกฎหมายในเรื่องของการจารกรรมข้อมูลหรือ Data espionage ไว้ในมาตรา 202a ไว้ในประมวลกฎหมายโดยแยกเป็นฐานความผิดต่างหาก ต่างจากสาธารณรัฐฝรั่งเศสซึ่งแม้จะเป็นประเทศที่อยู่ในระบบ Civil Law เหมือนกัน แต่ในประมวลกฎหมายอาญาของฝรั่งเศสได้มีการบัญญัติไว้ชัดเจนเหมือนของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี แต่เมื่อมีคดีเกิดขึ้นศาลฝรั่งเศสตัดสินว่าการแอบเอาข้อมูลของผู้อื่นไปโดยมิชอบเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ในคดี Antonioli ในขณะที่กลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Common Law จะใช้วิธีบัญญัติการแยกออกไปเป็นพระราชบัญญัติเฉพาะแยกจากประมวลกฎหมายอาญา โดยสหราชอาณาจักรบัญญัติไว้ใน Computer Misuse Act 1990 และสหรัฐอเมริกาบัญญัติไว้ใน The Counterfeit Access Device and Fraud and Abuse Act of 1984 ซึ่งประเทศไทยนั้นเคยมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5161/2547 ตัดสินว่าการคัดลอกข้อมูลไปไม่มีความผิดฐานลักทรัพย์ เพราะข้อมูลเป็นสิ่งที่ไม่มีรูปร่าง แม้ปัจจุบันประเทศไทยจะมีพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ซึ่งแก้ไขล่าสุด ปี พ.ศ. 2560 แต่ก็บัญญัติเอาผิดเพียงคำว่ากระทำการ “เข้าถึง” ข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยมิชอบมิได้เอาผิดในรูปแบบของการกระทำในลักษณะการจารกรรมข้อมูลหรือการได้ข้อมูลคอมพิวเตอร์ผู้อื่นโดยมิชอบแต่อย่าง

โต ในขณะที่ปัจจุบันลักษณะข้อมูลคอมพิวเตอร์มีหลายรูปแบบมากขึ้น โดยเฉพาะปัจจุบันมีการเล่นเกมส์ออนไลน์ และภายในเกมส์ได้มีอุปกรณ์เสมือนจริงหรือทรัพย์สินเสมือนจริงในเกมส์ เช่น เสื้อผ้า อาวุธ และมีการใช้ได้ในโลกเสมือนจริงภายในเกมส์ เปรียบเสมือนทรัพย์สินเสมือนจริงภายในเกมส์มีการซื้อขายกัน ซึ่งผู้วิจัยมองว่าพวกทรัพย์สินเสมือนจริงดังกล่าวก็เปรียบเสมือน “ข้อมูลคอมพิวเตอร์” อย่างหนึ่ง ดังนั้นปัจจุบันถ้ามีการลอกให้ไอออนไอเทมในเกมแล้ว ผู้ถูกลอกต้องการทรัพย์สินเสมือนจริง หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ดังกล่าวกัน ย่อมมีปัญหาว่าข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือทรัพย์สินเสมือนจริงเหล่านั้น สามารถเป็นวัตถุที่มุ่งหมายต่อการกระทำความผิดทางอาญาได้หรือไม่ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าข้อมูลคอมพิวเตอร์สามารถปรับใช้กับวัตถุที่มุ่งหมายในการกระทำความผิดทางอาญาได้แก่ฐานความผิดที่บัญญัติให้ “ทรัพย์สิน” หรือ “ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน” เป็นวัตถุที่มุ่งหมายในการกระทำความผิด เช่น ความผิดฐานกรรโชกทรัพย์สินตามประมวลกฎหมาย มาตรา 337 ซึ่งผู้กระทำความผิดใจผู้อื่นให้หรือยอมที่จะให้ตนหรือผู้อื่นได้ไปซึ่ง “ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน” และความผิดฐานฉ้อโกงตามมาตรา 341 ตามประมวลกฎหมายอาญาซึ่งเป็นการกระทำที่ผู้กระทำได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกลอกหลวงหรือบุคคลที่สาม ดังนั้นหากมีการเกิดกรณีผู้กระทำความผิดใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่จะฆ่าหากไม่มีการโอนข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือไอเทม ทรัพย์สินเสมือนจริงในเกม ก็ไม่อาจเข้าองค์ประกอบความผิดฐานลักทรัพย์หรือชิงทรัพย์ ด้วยเหตุว่าข้อมูลคอมพิวเตอร์เป็นวัตถุไม่มีรูปร่าง แต่การกระทำดังกล่าวย่อมเป็นความผิดอาจเป็นความผิดฐานกรรโชกทรัพย์สินได้

ผู้วิจัยเห็นว่าประมวลกฎหมายอาญาในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินลักษณะ 12 สามารถพอปรับใช้กับกรณีของการกระทำความผิดต่อ “ข้อมูลคอมพิวเตอร์” ได้บางกรณี และบางกรณีอาจปรับใช้ไม่ได้เนื่องจากข้อมูลคอมพิวเตอร์ไม่สามารถเป็นวัตถุที่มุ่งหมายต่อการกระทำความผิดได้ เช่น ความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา 334 และเมื่อไม่เป็นลักทรัพย์ย่อมไม่เป็นชิงทรัพย์ตามมาตรา 339 และปล้นทรัพย์มาตรา 340 และไม่สามารถปรับใช้กับกรณีความผิดฐานยักยอกตามมาตรา 352 ได้ แต่ถ้ามีการขู่เชิญให้โอนข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยมีการข่มขู่ใจผู้อื่นข้อมูลคอมพิวเตอร์อาจปรับใช้เป็นประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินได้ตามมาตรา 337 ซึ่งผู้กระทำอาจมีความผิดฐานกรรโชกทรัพย์สินได้และมีการลอกให้ส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ผู้กระทำอาจมีความผิดฐานฉ้อโกงตามมาตรา 341 ของประมวลกฎหมายอาญาได้ เพราะเป็นการกระทำที่ผู้กระทำได้ไป ซึ่ง “ทรัพย์สิน” อย่างไรก็ตามได้มีความเห็นทางวิชาการโต้แย้งว่า “การได้ไปซึ่งทรัพย์สิน” นั้นหมายความว่าได้ในลักษณะโอนกรรมสิทธิ์ก็กล่าวคือต้องเป็นการลอกหลวงเอากรรมสิทธิ์ ซึ่งยังคงมีปัญหาว่าในการตีความว่าข้อมูลคอมพิวเตอร์เป็นวัตถุที่มีกรรมสิทธิ์ได้หรือไม่ ซึ่งมีแนวคิดถกเถียงกันว่า การจะมีกรรมสิทธิ์ได้ กรรมสิทธิ์ เป็นสิทธิในทรัพย์สินซึ่งเป็นวัตถุมีรูปร่างเท่านั้น เนื่องจากการขาดความชัดเจนในการตีความดังกล่าว จึงเห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาเป็นหมวดใหม่ความผิดฐานทำต่อวัตถุไม่มีรูปร่าง โดยกำหนดฐานความผิดใหม่ในหมวดดังกล่าวที่มา

บังคับใช้เป็นการเฉพาะกับการกระทำต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยเฉพาะโดยบัญญัติฐานความผิดเพื่อให้
เกิดความชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมาย

5) ปัญหาการตีความการกระทำต่อเงินตราเสมือนว่าจะสามารถเป็นวัตถุที่มุ่งหมายต่อการ
กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ตามประมวลกฎหมายอาญาได้หรือไม่ เนื่องจากปัจจุบันข้อมูลทาง
คอมพิวเตอร์ที่มีมูลค่ามิใช่มีเพียงข้อมูลในรูปแบบเอกสารหรือไฟล์งานเพียงอย่างเดียว แต่ด้วยการ
พัฒนาการทางเทคโนโลยีได้มีการสร้างข้อมูลคอมพิวเตอร์ในรูปแบบทรัพย์สินเสมือนจริงขึ้นมา ดังเช่น
เงินตราเสมือนหรือ Cryptocurrency ซึ่งถือเป็นสินทรัพย์ทางดิจิทัลอย่างหนึ่ง โดยเงินตราเสมือนกับคำ
ว่า Cryptocurrency เป็นคำผสมระหว่างคำว่า “Cryptographic” แปลว่าการเข้ารหัสหรือการเขียน
รหัสคอมพิวเตอร์ รวมกับคำว่า Currency ซึ่งแปลว่าสกุลเงินแล้วย่อมาแปลว่า “เงินที่เขียนเป็นรหัส
คอมพิวเตอร์” ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยเห็นว่าเงินตราเสมือนหรือทรัพย์สินเสมือนจริงใด ๆ ในระบบ
คอมพิวเตอร์เป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ประเภทหนึ่งเพียงแต่จะแตกต่างจากข้อมูลคอมพิวเตอร์ทั่วไปตรงที่
เงินตราเสมือนหรือทรัพย์สินเสมือนจริงนั้นไม่สามารถตัดออกได้ในกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Civil
Law กรณีของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีในประมวลกฎหมายอาญาได้มีความผิดฐานจารกรรมข้อมูล
หรือ Data espionage ไว้ในมาตรา 202a ในขณะที่สาธารณรัฐฝรั่งเศสไม่ได้มีการบัญญัติฐานจารกรรม
ข้อมูลไว้ชัดเจนแต่ศาลฎีกาฝรั่งเศสได้เคยตัดสินคดีการลักข้อมูลคอมพิวเตอร์เป็นความผิดฐานลักทรัพย์สิน
ได้ในคดี Antonioli เนื่องจากข้อมูลเป็นสิ่งที่สามารถเอาไปได้ ในขณะที่กลุ่มประเทศที่ใช้ระบบ
กฎหมาย Common Law ได้บัญญัติความผิดในลักษณะของการ “เข้าถึง” ข้อมูลโดยมิชอบไว้ใน
กฎหมายเฉพาะโดยสหราชอาณาจักรบัญญัติไว้ใน Computer Misuse Act 1990 เช่นเดียวกันกับ
สหรัฐอเมริกาได้บัญญัติไว้ใน The Counterfeit Access Device and Fraud and Abuse Act of
1984 แต่ก็ไม่ได้บัญญัติในลักษณะของการจารกรรมข้อมูล แต่เป็นไปได้ว่าประเทศในระบบ Common
Law ในประมวลกฎหมายอาญานั้นความหมายของคำว่าทรัพย์สินนั้นความหมายของคำว่าทรัพย์สินนั้นได้มี
ความหมายกว้างรวมถึงสิ่งไม่มีรูปร่างอยู่แล้ว จึงบัญญัติเพียงแต่การเข้าถึงข้อมูลโดยมิชอบ ซึ่งต่างจาก
ประเทศไทยที่ประมวลกฎหมายอาญาก็ไม่สามารถตีความครอบคลุมถึงข้อมูลคอมพิวเตอร์ และ
พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ก็บัญญัติเพียงแต่การ “เข้าถึง” ข้อมูล
โดยมิชอบ มิได้เอาผิดในลักษณะการ “เอาข้อมูลไปใช้โดยมิชอบ” ในขณะที่พระราชกำหนดการประกอบ
ธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 ก็เป็นเพียงกฎหมายที่ออกมาในลักษณะกำกับและควบคุมการ
ประกอบธุรกิจการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลมิได้มีการคุ้มครองในลักษณะของการจาร
กรรมสินทรัพย์ดิจิทัลแต่อย่างใด เงินตรา เสมือนเปรียบเสมือนทรัพย์สินเสมือนจริงในระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่ง
ข้อมูลคอมพิวเตอร์ทั่วไปศาลฎีกาเคยมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5161/2547 ตัดสินว่าข้อมูลไม่ใช่วัตถุมี
รูปร่างมีการคัดลอกไปไม่สามารถเอาไปได้ แต่เงินตราเสมือนไม่สามารถคัดลอกได้เป็นทรัพย์สินเสมือนจริง
ทางดิจิทัลประเภทหนึ่งที่เป็นการโอนข้อมูลส่งต่อกันผ่านระบบ Blockchain ผู้วิจัยเห็นว่าจะนำเงินตรา

.....

เสมือนมาวิเคราะห์เทียบเคียงกับแนวคำพิพากษาศาลฎีกาตั้งกล่าวไม่น่าจะได้ แม้เงินตราเสมือนจะเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์เหมือนกันแต่ลักษณะของเงินตราเสมือนต่างจากข้อมูลคอมพิวเตอร์ทั่วไปคือไม่สามารถคัดลอกได้ แต่เงินตราเสมือนหรือทรัพย์สินเสมือนจริงต่าง ๆ จะมีการประมวลผลปรากฏภาพที่ใช้เป็นสื่อในระบบคอมพิวเตอร์ แต่เป็นวัตถุไม่มีรูปร่างและไม่อาจเป็นทรัพย์สินตามความหมายในมาตรา 137 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งไม่เป็นวัตถุที่มุ่งหมายในการกระทำความผิดฐานลักษณะตามมาตรา 334 ได้ และไม่อาจเป็นวัตถุที่มุ่งหมายต่อ การกระทำความผิดทางอาญาฐานอื่นที่มี “ทรัพย์สิน” เป็นองค์ประกอบภายนอก เช่น ความผิดฐานยักยอกทรัพย์สิน ตามมาตรา 352 ความผิดฐานชิงทรัพย์สินตามมาตรา 339 ความผิดฐานปล้นทรัพย์สินตามมาตรา 340 แต่เงินตราเสมือนหรือทรัพย์สินเสมือนจริง อาจถือเป็นการกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญาในฐานความผิดที่บัญญัติให้ “ทรัพย์สิน” หรือ “ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน” เป็นวัตถุที่มุ่งหมายในการกระทำความผิด เช่น ความผิดฐานกรรโชกตามมาตรา 337 แห่งประมวลกฎหมายอาญา และความผิดฐานฉ้อโกง ตามมาตรา 341 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งจะเห็นได้ว่าประมวลกฎหมายอาญาปัจจุบันของไทยนั้นขาดความชัดเจนในการบังคับใช้กับเงินตราเสมือน เมื่อเปรียบเทียบกับลักษณะการกระทำกับข้อมูลคอมพิวเตอร์ของต่างประเทศกรณีของกลุ่มประเทศที่อยู่ในระบบกฎหมาย Civil Law สาธารณรัฐฝรั่งเศสไม่ได้มีบัญญัติมาใช้บังคับในเรื่องข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือทรัพย์สินเสมือนจริงในประมวลกฎหมาย แต่ศาลฎีกาฝรั่งเศสได้เคยตัดสินว่าการลักข้อมูลคอมพิวเตอร์สามารถเป็นความผิดฐานลักทรัพย์สินได้ในคดี Antonioli ในขณะที่สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีในประมวลกฎหมายอาญาได้มีการบัญญัติในเรื่องการกรรมข้อมูลไว้โดยเฉพาะในมาตรา 202a หรือความผิดฐาน Data espionage ซึ่งสามารถใช้กับเงินตราเสมือนได้ ส่วนในประเทศที่อยู่ในระบบ Common Law ทั้งสหราชอาณาจักรและสหรัฐอเมริกาจะมีการกำหนดความผิดที่กระทำต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์ไว้เป็นพระราชบัญญัติเฉพาะ ได้แก่ Computer Misuse Act 1990 และ The Counterfeit Access Device and Fraud and Abuse Act of 1984 แต่อย่างไรก็ดีในกฎหมายอาญาของทั้งสหราชอาณาจักรและสหรัฐอเมริกาได้มีการกำหนดค่านियามเอาไว้ใน The Theft Act 1968 ของสหราชอาณาจักรและใน Model Penal Code ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งนิยามค่อนข้างกว้างหมายรวมถึงสิ่งที่มีมูลค่าและรวมถึงสิ่งที่ไม่รูปร่างด้วย ดังนั้นกรณีการกระทำความผิดทางอาญาต่อเงินตราเสมือนในกลุ่มประเทศ Common Law จึงไม่น่าจะมีปัญหาในการบังคับใช้เวลาที่เกิดการกระทำผิดในลักษณะต่าง ๆ ที่กระทำต่อเงินตราเสมือนหรือทรัพย์สินเสมือนจริงต่าง ๆ ผู้วิจัยเห็นว่า “เงินตราเสมือน” คือ “ข้อมูลคอมพิวเตอร์” ชนิดหนึ่งในทัศนะของผู้วิจัย เห็นว่าควรแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน โดยบัญญัติเพิ่มเติมเพื่อเป็นฐานความผิดใหม่เพื่อมาบังคับใช้มาบังคับใช้กับกรณีการกระทำโดยมิชอบต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์ทั่วไปและเงินตราเสมือนหรือทรัพย์สินเสมือนจริงอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมายกับการกระทำดังกล่าว

อภิปรายผลการวิจัย

ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญากรณีการกระทำต่อวัตถุไม่มีรูปร่างของประเทศไทย เมื่อเปรียบเทียบกับบทบัญญัติใช้กฎหมายอาญากรณีการกระทำต่อวัตถุไม่มีรูปร่างของต่างประเทศ ตลอดจนทั้งจากการสัมภาษณ์และจัดประชุมสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบว่า ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยนั้น ขาดความชัดเจนในกรณีการกระทำต่อวัตถุไม่มีรูปร่าง ทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้และตีความในทางปฏิบัติ ผู้วิจัยจะทำการอภิปรายผลถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญาในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน กรณีการกระทำต่อวัตถุไม่มีรูปร่างของประเทศไทยว่า ตามขอบเขตของการศึกษาวิจัยที่ได้กำหนดดังนี้

1) ปัญหาการตีความ คำว่าทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา ประเด็นในส่วนของการกำหนดนิยามคำว่าทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญาเพื่อแก้ปัญหาคำว่าทรัพย์สินไม่มีรูปร่างผู้วิจัยมีความเห็นว่า เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Civil Law หรือระบบประมวลกฎหมายอาญาการตีความจะต้องสอดคล้องกันทั้งหมด เพื่อไม่ให้เกิดการสับสนกับประชาชนที่จะถูกบังคับใช้กฎหมาย ดังนั้นการตีความคำว่าทรัพย์สินหรือทรัพย์สินสิ่งจึงควรจะสอดคล้องกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้วิจัยเห็นว่าเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการตีความและทำให้เกิดความชัดเจนในการบังคับใช้ ในการแก้ปัญหาคำว่าทรัพย์สินไม่มีรูปร่าง จึงควรแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน โดยเพิ่มเติมฐานความผิดใหม่ขึ้นเอาผิดเฉพาะกรณีการกระทำต่อวัตถุไม่มีรูปร่างเป็นกรณี ๆ โดยไม่ต้องกำหนดนิยามคำว่าทรัพย์สินใหม่ในประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งอาจทำให้เกิดกระทบกับฐานความผิดเดิมและ การสับสนในการบังคับใช้ ซึ่งแนวทางนี้จะจะเป็นวิธีการแก้ปัญหาของประกาศที่ใช้ระบบกฎหมาย Civil Law เช่น ประเทศเยอรมัน

2) ปัญหาคำว่าทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญาที่ขาดความชัดเจนกรณีของการกระทำต่อกระแสไฟฟ้า ในกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Civil Law หลายประเทศเพื่อตัดปัญหาว่าการตีความว่า กระแสไฟฟ้าจะเป็นวัตถุที่มุ่งหมายต่อการกระทำอาชญากรรมได้หรือไม่ ในกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Civil Law ได้ใช้วิธีการบัญญัติกฎหมายเป็นฐานความผิดขึ้นใหม่ในประมวลกฎหมายอาญา เช่น สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้บัญญัติไว้ในมาตรา 248c ของประมวลกฎหมายอาญา กรณีสาธารณรัฐฝรั่งเศสได้บัญญัติไว้ในมาตรา 311-2 ของประมวลกฎหมายอาญาเช่นกัน จะเห็นได้ว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Civil Law การตีความกฎหมายอาญาต้องตีความโดยเคร่งครัดไม่ควรตีความขยายในลักษณะที่เป็นผลร้ายต่อจำเลย ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรบัญญัติเพิ่มเติมฐานความผิดที่กระทำต่อกระแสไฟฟ้าหรือพลังงานอื่นใดโดยมิชอบขึ้นเป็นฐานความผิดต่างหาก ซึ่งจะสอดคล้องแบบแนวทางในการแก้ปัญหาส่วนใหญ่ในการกระทำต่อกระแสไฟฟ้าของต่างประเทศ ซึ่งจะใช้วิธีการบัญญัติฐานความผิดขึ้นมาใหม่ทั้งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและสาธารณรัฐฝรั่งเศส

3) ปัญหาคำว่าทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญาที่ขาดความชัดเจนกรณีส่งผลการกระทำ ความผิดในการกระทำต่อสัญญาณโทรศัพท์ หรือสัญญาณ wifi ในระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า คลื่นสัญญาณในรูปแบบต่าง ๆ นั้นเป็นกรณีของการให้บริการ “การบริการ” ไม่ใช่ทั้งทรัพย์สินและทรัพย์สิน เพราะไม่อาจถือเอาได้ในกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Civil Law และ Common Law เห็นว่าการ กระทำในลักษณะนี้เป็นการฉ้อโกงบริการ จึงมีการบัญญัติลักษณะการกระทำผิดประเภทนี้เป็นฐาน ความผิด เมื่อ “การบริการ” ไม่ใช่ทรัพย์สินเพราะไม่อาจถือเอาได้ แต่อาจมีความผิดตามพระราชบัญญัติ เฉพาะในรูปแบบของการแย่งคลื่นสัญญาณซึ่งจะมีการกำหนดโทษทางอาญาหรือโทษทางปกครอง กำหนดไว้ แต่เพื่อให้มีสภาพบังคับมากขึ้น เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยของสังคม ผู้วิจัยเห็นจึงควรมี การแก้ไขเพิ่มเติมความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงบริการที่เกี่ยวข้องกับการแอบใช้คลื่นสัญญาณโทรศัพท์ หรือสัญญาณโทรคมนาคมให้ครอบคลุมโดยแยกต่างหากเป็นฐานความผิดเฉพาะในประมวลกฎหมาย อาญา

4) ปัญหาการตีความคำว่าทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญาที่ขาดความชัดเจน กรณีของข้อมูลคอมพิวเตอร์และกรณีการกระทำต่อเงินตราเสมือน โดยผู้วิจัยเห็นว่าเงินตราเสมือนก็คือ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ชนิดหนึ่งเพียงแต่จะแตกต่างจากข้อมูลคอมพิวเตอร์ทั่วไปเนื่องจากไม่สามารถคัดลอก ได้กรณีของกลุ่มประเทศที่อยู่ในระบบกฎหมาย Civil Law สาธารณรัฐฝรั่งเศสไม่ได้มีบัญญัติมาใช้บังคับ ในเรื่องข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือทรัพย์สินเสมือนจริงในประมวลกฎหมาย แต่ศาลฎีกาฝรั่งเศสได้เคยตัดสิน ว่าการลักข้อมูลคอมพิวเตอร์สามารถเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ได้ในคดี Antonioli ในขณะที่สหพันธ์ สาธารณรัฐเยอรมนีในประมวลกฎหมายอาญาได้มีการบัญญัติในเรื่องจารกรรมข้อมูลไว้โดยเฉพาะใน มาตรา 202a หรือความผิดฐาน Data espionage ซึ่งสามารถใช้กับทั้งข้อมูลคอมพิวเตอร์ทั่วไปและ เงินตราเสมือนได้ ผู้วิจัยเห็นว่าควรแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน โดยบัญญัติ เพิ่มเติมเพื่อเป็นฐานความผิดใหม่เพื่อมาบังคับใช้มาบังคับใช้กับกรณีการกระทำโดยมิชอบต่อ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ทั่วไปและเงินตราเสมือนหรือทรัพย์สินเสมือนจริงอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการ บังคับใช้กฎหมายกับการกระทำดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

จากสภาพปัญหาของประมวลกฎหมายอาญาในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ลักษณะ 12 ของ ประเทศไทยนั้น ขาดความชัดเจนในกรณีของการกระทำต่อวัตถุไม่มีรูปร่างทำให้เกิดปัญหาในการบังคับ ใช้และตีความในทางปฏิบัติซึ่งประกอบไปด้วย เรื่องการที่ไม่มีนิยามคำว่าทรัพย์สินและทรัพย์สินอธิบายไว้ ในประมวลกฎหมายอาญา เรื่องการขาดความชัดเจนในการบังคับใช้กรณีการกระทำต่อกระแสไฟฟ้าหรือ พลังงานรูปแบบอื่น เรื่องการขาดความชัดเจนในการบังคับใช้กรณีการกระทำต่อคลื่นโทรศัพท์หรือ คลื่นสัญญาณ wifi ระบบอินเทอร์เน็ต เรื่องการขาดความชัดเจนในการบังคับใช้ในการกระทำต่อ

ข้อมูลคอมพิวเตอร์ เรื่องการขาดความชัดเจนในการบังคับใช้ต่อเงินตราเสมือนในระบบคอมพิวเตอร์ โดยในประเด็นดังกล่าวประมวลกฎหมายอาญาในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ลักษณะ 12 ของไทย ยังขาดความชัดเจนซึ่งหากเปรียบเทียบกับกฎหมายอาญาของต่างประเทศที่มีการบังคับใช้กฎหมายอาญาอย่างมีประสิทธิภาพจากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่มีความเห็นว่า กฎหมายต้องชัดเจนและตีความโดยเคร่งครัด ตัวบทกฎหมายอาญาต้องสื่อสารกับประชาชนให้เข้าใจว่าอะไรเป็นความผิดหรือไม่เป็นความผิด

ผู้วิจัยจึงเห็นควรใช้แนวทางของสาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ซึ่งเป็นประเทศในกลุ่มระบบกฎหมาย Civil Law เหมือนกับประเทศไทยมาใช้เป็นแนวทางแก้ไขปรับปรุงกฎหมายอาญา เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการบังคับใช้กับการกระทำต่อวัตถุไม่มีรูปร่าง โดยแก้ไขประมวลกฎหมายโดยบัญญัติเป็นฐานความผิดเพิ่มเติม เป็นหมวดใหม่ในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์เป็นหมวด 6/1 ความผิดฐานทำต่อวัตถุไม่มีรูปร่าง โดยบัญญัติเป็นฐานความผิดเฉพาะในเรื่องดังกล่าวเป็นรายฐานความผิดเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมายดังนี้

1 บัญญัติเพิ่มเติม มาตรา361/1 ความผิดฐานกระทำต่อกระแสไฟฟ้า รายละเอียดดังนี้ “ ผู้ใดโดยทุจริตแสวงหาประโยชน์จากพลังงานไฟฟ้าจากผู้อื่นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

การกระทำตามวรรคแรก ถ้าผู้กระทำความผิดกับพลังงานไฟฟ้าหรือพลังงานรูปแบบอื่นใดที่จัดทำขึ้นเพื่อสาธารณะต้องระวางโทษไม่เกินห้าปี”

2 บัญญัติเพิ่มเติม มาตรา361/2 ความผิดฐานกระทำต่อสัญญาณโทรศัพท์หรือเคลื่อนสัญญาณwifi ในระบบอินเทอร์เน็ต รายละเอียดดังนี้ “ ผู้ใดโดยทุจริตกระทำการเพื่อให้ได้รับการบริการจากอุปกรณ์หรือการสื่อสารโทรคมนาคมหรือเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

3 บัญญัติเพิ่มเติม มาตรา361/3 ความผิดฐานกระทำต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือเงินตราเสมือน รายละเอียดดังนี้ “ผู้ใดโดยทุจริตกระทำการให้ได้มาซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อื่นใดของผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

References

- Chanhom, K. (2018). *Explanation of criminal law in the section 12 offenses Offenses relating to property 13 Offenses relating to corpses, volume 2*. Bangkok: Winyuchon.
- Frank Schmalleger and Daniel E. Hall. (2017). *Criminal Law Today, sixth edition, Pearson Education Inc.* orits affiliates, P.277.
- Meenakanit, T. (2009). The rule of Law and amnesty bill. *Julniti Vol.6 No 61* .
- Nanakorn, K. (2016). *Criminal Law*. Bangkok: Winyuchon Publishing House .
- Praneetpolkrang, S. (2016). *Laws relating to digital asset business*. Bangkok: Nititham Publishing House.
- Praneetpolkrang, S. (2016). *Property offenses according to the criminal code*. Bangkok: Nititham Publishing House.
- Tingsaphat, J. (1988). *Main discussion and problems in criminal law, general sector*. Bangkok: Thammasat university.
- Tingsaphat, J. (2005). *Criminal Law Part II Book I*. (8nded). Bangkok: Chirarat Printing Ltd.

